

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 3.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.81>

УДК 336

*М. О. Нечипорчук,
аспірант кафедри міжнародної економіки,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-2865-549X>*

РОЗВИТОК ФІНТЕХ-ІНДУСТРІЇ У СТРУКТУРІ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

*М. Nechyporchuk,
Postgraduate student of the Department of International Economics,
Kyiv National Economic University named after Vadim Getman*

DEVELOPMENT OF THE FINTECH INDUSTRY IN THE UKRAINIAN FINANCIAL MARKET STRUCTURE

Актуальність статті визначена зростанням важливості фінтех-індустрії у розвитку фінансового ринку України, особливо в умовах цифровізації, економічних криз та військових викликів, що вимагає глибокого дослідження їх впливу на економіку. Метою статті є дослідження розвитку вітчизняної фінтех-індустрії, аналізу кількісно-якісних параметрів її розвитку у структурі фінансового ринку України та виявлення структурних проблем, які справляють значний негативний вплив на її функціонування.

Методологічною базою дослідження стали методи аналізу та синтезу, формалізації, системного аналізу, узагальнення.

Аналіз розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку України дозволив виокремити та охарактеризувати ключові етапи становлення фінтех-бізнесу під впливом глобальних економічних криз, діджиталізації, пандемії Covid-19 та військової агресії РФ, визначити динаміку розбудови фінтех-сегменту українського фінансового ринку та показати роль банків у фінтех-екосистемі. На основі діагностованих результатів та виокремлених кількісно-якісних параметрів розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку України визначено, що впровадження фінансових інноваційних технологій сприяє підвищенню рівня обслуговування споживачів, суттєво знижує власні інноваційні витрати та мінімізує ризики бізнес-діяльності. В статті також досліджено основні структурні проблеми, які справляють негативний вплив на функціонування фінтех-індустрії України та окреслено основні тенденції, що впливають на подальшу трансформацію фінансового сектору України у цифрову еру.

The digitalization of the global financial market has triggered dynamic transformations in Ukraine's financial sector. The fintech industry has become a key mechanism for uninterrupted financial services for businesses and the population. Its development is driven by high technological integration, changing consumer behavior models, and a general shift toward digital financial services. However, several challenges remain, including regulatory aspects, access to capital, and structural imbalances. Purpose of the study is to analyze the quantitative and qualitative parameters of the development of Ukraine's fintech industry, identify key trends, structural problems, and prospects for its further expansion in the context of the global digital economy. Key points: Ukrainian fintech emerged in 2007–2010 with the introduction of online lending and payment services. Subsequent crises (2014–2015, Covid-19, war) acted as catalysts for the industry's growth and adaptation of digital financial solutions. As of 2024, 256

fintech companies were operating in Ukraine, with 47% engaged in international markets. Key business areas include online lending, payment services, cryptocurrency transactions, e-wallets, financial technologies for e-commerce, and P2P lending. The country's fintech ecosystem is characterized by high growth dynamics, driven by the active adoption of advanced technologies such as artificial intelligence, blockchain, APIs, cloud services, and process automation. Major growth drivers include the increasing popularity of contactless payments, the expansion of mobile banking, digitalization of government services, and fintech integration with the traditional banking sector. A crucial factor is the strategic integration of Ukrainian companies into global financial markets. In recent years, Ukrainian fintech startups have been actively entering international markets, attracting foreign investments and fostering technological exchange. Key challenges hindering industry development include low financial literacy among the population, a shortage of highly skilled professionals, weak venture capital support, limited regulatory frameworks, and broader macroeconomic uncertainties. Thus, the Ukrainian fintech industry demonstrates significant growth potential, integrating into the global digital financial landscape. Its further development requires enhanced legislative regulation, expanded access to venture capital, strengthened international partnerships, and the implementation of innovative technologies. Given the market's rapid adaptation to digital transformation, Ukraine has all the prerequisites to establish itself as a key player in the global fintech arena.

Ключові слова: фінтех-індустрія, фінансовий ринок, ринок фінансових технологій, ІТ-технології, фінтех-стартапи, фінтех-екосистема, фінтех-бізнес.

Keywords: fintech industry, financial market, financial technologies, IT technologies, fintech startups, fintech ecosystem, fintech business, innovation.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фундаментальні за своєю

економічною природою та характером впливу на глобальний фінансовий ринок ключові мегатренди його цифровізації справляють в останні роки потужний структуроформуючий вплив на конфігурацію фінансового простору України, детермінуючи його глибокі трансформаційні зміни у руслі динамічної розбудови у нашій державі фінтех-індустрії. Проте на сьогодні недостатньо дослідженими залишаються кількісно-якісні параметри та ключові проблеми, які часто гальмують її розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблемних питань щодо розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку розглядаються в наукових працях Стойка О.Я., Григораши О. В. Волошина І. А. Ляхової О.О., Юркевич О. М., Корець К. Р. та інших. Особливостям розвитку та потенційним можливості фінтеху в банківському бізнесі присвячені статті Скопирської С., Мацелюх Ю.В., Чийпеш Н.М., Поцелуйка І.В., Коновалової Х., Солоджук Т. В., Щура Р. І., Дрислюка В. О., Обушного С. М., Арабаджи К. В., Костікової К. О. та інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження розвитку вітчизняної фінтех-індустрії, аналізу кількісно-якісних параметрів її розвитку у структурі фінансового ринку України та виявлення структурних проблем, які справляють значний негативний вплив на її функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Становлення вітчизняного фінтеху бере свій початок з глобальної економічної кризи 2007-2010 рр., під впливом якої вітчизняні комерційні банки з метою зменшення своїх операційних витрат та оптимізації системи обслуговування клієнтів об'єктивно були змушені не тільки здійснювати фінансові платежі через Інтернет-мережу, але й надавати споживачам послуги з онлайн-кредитування та масово впроваджувати технології роботизованого консультування. Саме цим обумовлений той факт, що перші вітчизняні фінтех-стартапи спеціалізувались на таких платіжних системах і сервісах як-от: Portmone, EasyPay, iPay.ua, Tyme, GlobalMoney та Maxі [1, с. 385].

Потужним імпульсом подальшого еволюційного розвитку вітчизняної фінтех-індустрії стала масштабна політико-економічна криза, яка сколихнула Україну упродовж 2014-2015 рр. під впливом збройної агресії російської федерації проти нашої держави.

Водночас на середину 2010-х років припав також період вибухоподібного впровадження у бізнес-процеси та усі сфери людської життєдіяльності в Україні інтернет-технологій, високошвидкісного мобільного зв'язку 3G, мобільних додатків, соціальних мереж та технологій штучного інтелекту. Це мало своїми закономірними наслідками не тільки стрімке підвищення ринкового попиту на безготівкові форми розрахункових операцій, електронні гаманці та інші види онлайн-платежів, але й на динамізацію розвитку вітчизняного фінтех-бізнесу, який дедалі більшою мірою починає орієнтуватись на забезпечення для споживачів високої інклюзивності та широкої доступності фінансових сервісів.

Черговий етап еволюційного розвитку української фінтех-індустрії пов'язаний з пандемічною кризою Covid – 19, яка з усією очевидністю викристалізувала усі незаперечні конкурентні переваги цифровізації фінансових сервісів та їх значного спрощення для споживачів.

Нарешті, повномасштабна військова агресія росії проти нашої держави, спрямована, у тому числі, на руйнування критичної цивільної інфраструктури, з небаченою до тих пір швидкістю акселерувала динаміку розвитку вітчизняної фінтех-індустрії¹, яка стала однією з базових підсистем забезпечення фінансової інклюзії українського населення та високої оперативності роботи бізнес-структур.

Важливо зазначити, що усі перераховані вище ендогенні та екзогенні чинники на тлі прискореної діджиталізації глобального економічного простору, значного загострення конкуренції на вітчизняному фінансовому ринку, стрімкої втрати довіри українських громадян до традиційних фінансових інститутів, їх значної незадоволеності якістю банківського

¹ Йдеться насамперед про системи миттєвих онлайн-платежів Instant Payments та Fast Payments.

обслуговування та посилення волатильності, ризиків і невизначеності вітчизняного фінансового ринку спричинили остаточне утвердження у нашій державі фінтех-індустрії в якості невід’ємного механізму безперебійного фінансового обслуговування економічної діяльності. Більше того, вітчизняний фінтех-бізнес, перебуваючи порівняно зі світовим лише на етапі свого становлення, буквально за кілька років зміг у докорінний спосіб трансформувати фінансовий ринок України та «перезавантажити» його на принципово нових – цифрових – парадигмальних засадах.

Практично до 2006 р. наша держава характеризувалась значним браком новостворюваних фінтех-компаній. І лише у 2014 р. відбувся кардинальний «злом» даної тенденції, коли лави вітчизняних операторів фінтех-індустрії одразу поповнились дев’ятьма новими суб’єктами. На початку 2024 р. в Україні вже діяли 256 фінтех-компаній. При цьому 47% вітчизняних фінтех-компаній у 2023 р. працювали на міжнародному ринку, 79% – фінансувались власним коштом, а 75% – пройшли точку беззбитковості [2, с. 16]. Водночас найближчим часом вихід на міжнародні ринки планують 38% вітчизняних фінтех-компаній і лише 15% їх загальної чисельності не мають чітких планів щодо інтернаціоналізації своїх операцій [3, с. 24].

Вже сьогодні українські фірми пропонують світовим споживачам ефективні фінтех-рішення для широкого спектру складних технологічних процесів. Тож на тлі масштабного впровадження європейськими і міжнародними банками проривних інноваційних рішень та залучення ними фінтех-стартапів каналами власних акселераційних та інкубаційних програм саме для українського фінтеху сформувались на сьогодні найбільш сприятливі умови, щоб гідно заявити про себе на глобальному рівні.

Красномовним підтвердженням високої динаміки розбудови фінтех-сегменту українського фінансового ринку є також *активна диверсифікація в останнє десятиліття його суб’єктної структури*. Йдеться насамперед про постійну появу нових операторів фінтех-бізнесу за рахунок не стільки комерційних банків, скільки квазіфінансових установ, тобто фінтех-

інституцій, що спеціалізуються на платіжному і розрахунковому обслуговуванні своїх споживачів. Зазначені учасники вітчизняного фінтех-бізнесу масштабно застосовують у своїй професійній діяльності фінансові інноваційні технології, здатні на якісно вищому рівні обслуговувати споживачів на основі запровадження принципово нового платіжного інструментарію та проривних техніко-технологічних рішень. В якості прикладу наведемо компанії, котрі сформували у нашій державі розгалужену і високо диверсифіковану фінтех-екосистему. Це, зокрема:

- фірми, що спеціалізуються на онлайн-кредитуванні клієнтів: Moneyveo, Global Credit, Taplend, CreditKasa тощо;

- компанії зі спеціалізацією у сфері платіжних операцій та грошових переказів: Monego, GooglePay, Forpost, Webmoney.UA, PayMaster, Ipay, EasyPay, UAPay, TAC-AIHK, MOSSTPayments;

- термінальні мережі City 24, Tyme, Ibox, EasyPay;

- фінтех-компанії, що спеціалізуються на проведенні торговельних операцій з валютними і криптовалютними цінностями: Karbo, Exmo, KunaExchange, BTC-Trade UA, Bitcoin, Ethereum та ін.;

- електронні гаманці: Liqpay, MobiPay, Kredopay, Vodafone Pay;

- фірми, що спеціалізуються на ритейл-банкінгу: Ipay.UA, Monobank, Приват24, Portmone, EasyPay;

- фінтех-компанії зі спеціалізацією у сфері краудфандингу: Wishground, Велика Ідея.

Окремої уваги, у контексті аналізу кількісно-якісних параметрів розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку України, заслуговують також мікрофінансові організації (на кшталт Finhub, MoCash, FinStream тощо), які надають споживачам послуги P2P і P2B-кредитування. Наголосимо, що останні активно заміщують в останні роки класичні банківські кредити та депозити. Зокрема, однією з перших запущених в Україні платформ P2P-кредитування стала Credery, заснована ще у далекому 2010 р. компанією IVEKSE Innovation Ventures. У свою чергу, у 2016 р.

розпочинають свою діяльність вітчизняні платформи P2P-кредитування MoCash та Приватбанку (у партнерстві з Mastercard). Що стосується MoCash, то вона об'єднала на своєму інституційному майданчику приватних позичальників та інвесторів, забезпечуючи економічним суб'єктам України широкі можливості щодо отримання кредитного капіталу на суму до 500 тис грн, залученого від фізичних осіб, за зівставними з банківським кредитуванням ставками та більш простими, транспарентними і швидкими процедурами отримання грошових ресурсів [4; 5, с. 85].

Загалом же, якщо на початку 2020 р. капіталізація українського ринку P2P-переказів становила 5 млрд грн [5, с. 85], то за 2024 р. один лише міжнародний фінансовий сервіс NovaPay здійснив 418 млн переказів на загальну суму 308,5 млрд грн без урахування 1,5 тис переказів на суму 32,5 млн грн, здійснених через NovaPay благодійними фондами [6]. Наголосимо у цьому зв'язку, що на NovaPay, згідно даних Національного банку України, припадає нині 32% ринку переказів України, або 2,5 млн транзакцій на день. Вони охоплюють, окрім розрахункових операцій, безпосередньо пов'язаних з фінансово-господарською діяльністю компанії Нова Пошта, системи грошових переказів Ria та Western Union, інтернет-еквайринг для бізнесу, кредитні операції BNPL, послуги з оплати комунальних рахунків та інших платежів тощо [7].

Найпопулярнішими вітчизняними P2P-платформами є на сьогодні Finhub (споживчі та бізнес-кредити); AFA, MoCash, Instream (бізнес-кредитування); uCredit (підприємницькі кредити); Topland (споживче кредитування). Вони пропонують своїм споживачам доволі варіативні умови кредитування як для інвесторів, так і для позичальників, забезпечуючи при цьому широку доступність позичкового капіталу для клієнтів, а також підтримку високих стандартів фінансової безпеки та ризик-контролю реалізовуваних кредитних операцій.

Важливо також зазначити, що засновниками фінтех-бізнесу в Україні є переважно представники фінансового сектору (47%) та спеціалісти у сфері

інформаційних технологій (41%), що ще раз підтверджує нерозривний зв'язок фінансових інновацій зі структурною динамікою розвитку глобальної цифрової економіки. При цьому майже три чверті представників топ-менеджменту українських фінтех-компаній є вихідцями з таких вітчизняних «левіафанів» банківської індустрії як: Приватбанк, ПУМБ, Альфа-Банк, Райффайзен Банк Аваль та Універсал Банк [8, с. 358], котрі майже два десятиліття назад виявили свою високу схильність до впровадження у професійній діяльності фінансових інновацій та глибокої конвергенції власне банківської та інформаційної спеціалізації.

Доцільно зауважити, що зазначені банківські установи (як власне й переважна більшість українських банків) активно залучені нині до реалізації спільних інноваційних проєктів з фінтех-компаніями як з метою суттєвого зниження власних інноваційних витрат, так і мінімізації ризиків бізнес-діяльності.

Закономірним результатом активної диверсифікації в останні роки суб'єктної структури українського фінтех-бізнесу є *неухильне розширення клієнтського сегменту вітчизняного фінансового ринку, який надає безумовну перевагу дистанційним каналам отримання фінансових сервісів*. Достатньо сказати, що на кінець 2023 р. 89,2% вітчизняних суб'єктів господарювання (2,9 млн компаній) та майже 80% фізичних осіб (62,3 млн) активно користувались дистанційними сервісами. [2, с. 5].

Важливим якісним показником оцінки сучасних параметрів розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку України є *рівень його сегментації*. Він відбиває по суті *пануючу інструментальну структуру пропонованих споживачам фінтех-сервісів*, тобто секторальний розподіл діяльності вітчизняних фінтех-компаній, або їх спеціалізаційний профіль у сучасних процесах інноватизації українського фінансового сектору. Характеризуючи рівень сегментації фінтех-індустрії нашої держави, слід відзначити, що найпопулярнішим видом сервісного обслуговування вітчизняними фінтех-компаніями своїх клієнтів є технології та

інфраструктура, за якими у 2024 р. працювали 36% операторів даної індустрії (у 2020 р. – 20%). Це обумовлено карантинними обмеженнями пандемічної кризи Covid – 19, які, як відзначалось вище, не лише спонукали український бізнес активно переводити операційні процеси у цифрове середовище, але й сформували стійкий попит на фінтех-технології та інфраструктурні потужності, здатні полегшити ведення бізнесової і підприємницької діяльності у цифровому середовищі. Далі йдуть платежі / грошові перекази – 15% (20%), персональне та споживче кредитування – 7% (7%), Regtech – 6% (1%), персональні фінанси / управління активами – 5% (3% відповідно). При цьому станом на тепер українські фінтех-компанії дедалі більшою мірою виявляють свою схильність до реалізації вже працюючих проєктів, а не розвитку інноваційних проєктів з нуля. Зокрема, майже 60% їх загальної кількості перебувають на етапі масштабування фінтех-бізнесу, а близько 15% з них перейшли до ринкових продажів своєї продукції. Такі цифри засвідчують високу ефективність вибудованих вітчизняними операторами фінтех-індустрії бізнес-моделей та корпоративних стратегій, максимально адаптованих як до змін ринкової кон'юнктури, так і споживчих потреб клієнтів, а також непередбачуваних ризиків, пов'язаних з російсько-українською війною [9].

Головними рушійними силами *значного розширення вітчизняного сегменту платежів і грошових переказів* є в останні роки динамічний розвиток електронних грошей і мобільних застосунків, вихід на ринок нових видів пластикових карток та значне розширення можливостей щодо міжкарткових переказів грошових коштів. Зокрема, загальна кількість емітованих в Україні платіжних карток досягла станом на кінець першого півріччя 2024 р. відмітки у майже 119 млн, що засвідчує неухильне зростання у нашій державі популярності безготівкової форми платіжних і розрахункових операцій. Водночас динамічно зростає також популярність безконтактних платежів (з використанням безконтактних карток, смартфонів та інших гаджетів), частка яких досягла на кінець зазначеного періоду 93,6%

за вартісним обсягом та майже 95% за кількістю [10]. Цілком природно, що у своїй сукупності зазначені інструменти дають змогу клієнтам не тільки оперативно здійснювати платежі і грошові перекази, але й ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами на основі широкого застосування мобільних застосунків та зручного й безперешкодного доступу до диверсифікованого спектру фінансових сервісів.

Нині український фінтех-ринок характеризується безліччю причин і чинників, що лежать в основі вибору економічними суб'єктами того чи іншого виду фінансових технологій, а відтак – детермінують значну волатильність інтересу до них з боку споживачів. Йдеться насамперед про високу чутливість останніх до щонайменших змін кон'юнктурних параметрів ринку фінтех-сервісів, за якої відносно низька лояльність споживачів до того чи іншого їх виду спричиняє швидку відмову споживачів від певних фінтех-продуктів за появи на ринку нових видів сервісів [11, с. 193]. У той час як зростаючий ринковий попит на швидкі і недорогі внутрішньокраїнові та транскордонні платежі спричиняє суттєве розширення сегменту альтернативних платіжних інструментів, то висока структурна динаміка електронної комерції акселерує процеси розроблення і впровадження платіжних інновацій, оскільки досягнута за їх рахунок висока зручність трансакцій забезпечує суттєве підвищення прибутків суб'єктів господарювання та зменшення їх експлуатаційних витрат [3, с. 24].

Доцільно зауважити, що досягнутий в Україні високий рівень роботизації й автоматизації фінансових операцій, масштабне застосування у фінтех-обслуговуванні технологій штучного інтелекту та блокчейну дають змогу здійснювати аналіз великих даних та фінансове прогнозування економічної діяльності, суттєво зменшувати витрати на проведення фінансових трансакцій, неухильно підвищувати якість ухвалюваних інвестиційних рішень, а також підтримувати безпечні децентралізовані системи накопичення, зберігання та передачі інформаційних даних [12, с. 3-4].

Водночас виокремлення в останні роки такого принципово нового напрямку їх фінтех-спеціалізації як юридичні технології (*англ. – Legaltech*) обумовлено наростаючим попитом вітчизняного ринку на послуги системної діджиталізації юридичного обслуговування економічних суб'єктів та його переведення в онлайн-режим. Так, одним з найбільших досягнень української фінтех-індустрії останніх років є розроблення мобільного застосунку «Дія», який з моменту свого запуску трансформувався зі звичайного додатку з особистими документами до поширеної в українському суспільстві попкультури та державного супердодатку (чи універсального додатку) (*англ. – superapp*) з реінжинірингу багатьох процесів. Достатньо сказати, що станом на тепер ним активно користується понад 21 млн унікальних користувачів, котрі мають доступ до 24 видів документів та понад 30 різноманітних сервісів², здатних суттєво спростити взаємодію українців з державою та значно підвищити якість їх життя за так званою моделлю *digital first* [13]. Не випадково, значну увагу до застосунку «Дія» виявила значна кількість держав, а їх чисельність з року в рік лише зростає.

Потужною рушійною силою неухильної диверсифікації українськими фінтех-компаніями інструментальної структури пропонованих споживачам сервісів є *постійне розширення застосовуваних фірмами технологій*. Йдеться насамперед про прикладні програмні інтерфейси (71% фірм у 2024 р., 24% у 2023 р.); хмарні сервіси (44%, 13%); чат-боти (36%, 12%); штучний інтелект (29%, 9%); роботизовану автоматизацію процесів (23%, 8%); біометрику (19%, 7%); платформи з низьким кодом (19%, 4%); сервіси з переказу грошових коштів (15%, 6%) та блокчейн (12%, 4% відповідно) [2, с. 29].

Доцільно зауважити, що подібний розподіл технологій, застосовуваних вітчизняними фінтех-компаніями, з безумовним домінуванням та стрімким приростом прикладних програмних інтерфейсів є цілком закономірним, з огляду на переважну їх спеціалізацію у сфері технологій та інфраструктури. Водночас особливо динамічний приріст в останні роки спостерігається також

² Більше 100 сервісів у застосунку «Дія» перебувають нині на етапі розроблення.

за такими технологіями як: хмарні сервіси, чат-боти, блокчейн, штучний інтелект та невзаємозамінні токени.

У свою чергу, в основі стрімкого зростання масштабів використання фінтех-компаніями хмарних сервісів є постійне нарощування масштабів ринкового попиту на технології оптимізації бізнес-процесів на основі їх автоматизації та інтегрування різного роду цифрових систем і програм. Крім того, хмарні сервіси активно використовуються на сьогодні у реалізації економічними суб'єктами стратегій кібербезпеки, а також процесах накопичення, зберігання й оброблення інформаційних даних.

Якщо говорити про *географічні параметри діяльності українських фінтех-компаній*, то станом на тепер їх лєвова частка (майже 80%) працює у Києві, далі йдуть Львів (6%) та Дніпро (5%). Крім того, вітчизняний фінтех-бізнес працює також у Польщі, Великобританії, Естонії, Молдові та інших державах світу, причому від початку збройної агресії російської федерації проти України нашу країну покинули всього близько 5% компаній даного сектору, а 9% змінили своє місцезнаходження у межах її території [9].

Репрезентативним, у контексті аналізу кількісно-якісних параметрів розвитку фінтех-індустрії у структурі фінансового ринку України є і такий показник як *структура джерел фінансування компаній даного сектору*. На основі її комплексного аналізу можна зробити висновок про те, що лєвова частка вітчизняних фінтех-компаній (79% у 2023 р.) (як стартапів, так і зрілих фірм) працюють на основі власних коштів, тобто заощаджень їх засновників без залучення коштів зовнішніх інвесторів. Такі цифри, до речі, повною мірою корелюються з глобальними трендами фінансування фінтех-компаній, що засвідчує розвиток вітчизняної фінтех-індустрії у загальному руслі технологічної модернізації світового фінансового ринку [2, с. 24].

Між тим, загальна ситуація з інвестиційними капіталовкладеннями на фінтех-ринку України виглядає не дуже оптимістичною як з огляду триваючої російсько-української війни, так і високих очікувань інфляції та глобальної економічної рецесії після пандемічної кризи Covid – 19. Згідно

результатів дослідження «CBInsight State of Fintech 2022», глобальні масштаби фінансування фінтех-індустрії зменшились в останні роки на 46%, кількість мегараундів фінансування – на 60%, а чисельність створених єдинорогів у фінтех-бізнесі – на 87% [9]. Відтак – у результаті суттєвого погіршення бізнес-середовища в Україні воно стало менш привабливим для інвесторів вітчизняної фінтех-індустрії, спонукаючи їх до докорінного перегляду своїх інвестиційних проєктів і стратегій.

Основними структурними проблемами, які справляють значний негативний вплив на функціонування фінтех-індустрії України, слід насамперед відзначити такі:

- суттєвий брак ефективної системи регулювання операційної діяльності фінтех-компаній та украй несприятливий інвестиційний клімат у нашій державі, що спричиняють значний дефіцит фінансування та нівелюють зацікавленість вітчизняних та зарубіжних інвесторів в інвестиційних капіталовкладеннях в українські фінтех-стартапи;

- недостатній рівень розвитку та територіальна асиметричність вітчизняної фінтех-інфраструктури, насамперед в частині якості та вартості послуг телекомунікаційного, мобільного та Інтернет-зв'язку;

- гострий брак висококваліфікованих фахівців у сфері фінансових та ІТ-технологій, а також перебування більшості українських фінтех-компаній за сферами професійної діяльності на ранніх стадіях свого конкурентного розвитку;

- низький рівень патентної активності у сфері ІТ-технологій та значний брак проривних інформаційно-комунікаційних технологій, здатних забезпечити високу динаміку розвитку вітчизняної фінтех-індустрії;

- нерозвинутість формальної і неформальної систем венчурного інвестування фінтех-інновацій з переважною концентрацією технологічних компетенцій у банківському секторі вітчизняного фінансового ринку, а також сферах платіжних послуг, інноваційних технологій та інфраструктури;

- значний брак технологічної та фінансової грамотності українського населення, а також його переважна орієнтація на консервативні моделі управління своїми доходами та заощадженнями;

- суттєва обмеженість клієнтської бази фінтех-компаній України з домінуванням серед споживачів інноваційних розробок вітчизняної ІТ-сфери зарубіжних клієнтів, а не вітчизняних підприємств, установ та організацій в якості базової основи національної фінтех-екосистеми [14, с. 65].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, фінтех-індустрія України за умов динамічної цифрової трансформації світового господарства розвивається в останні двадцять років прискореними темпами, що засвідчує суттєве відставання традиційних моделей фінансового обслуговування споживачів від потреб вітчизняного ринку та їх невідповідність об'єктивним вимогам щодо підвищення ефективності та прибутковості фінансових бізнес-структур. Українські фінтех-компанії застосовують у своїй професійній діяльності піонерні фінансові інновації, надаючи споживачам широкий спектр сервісів на більш привабливих, порівняно з традиційними фінансовими посередниками, умовах та за нижчими цінами, а також постійно розробляють для своїх клієнтів інноваційні платіжні інструменти та технічні рішення. Це забезпечує не тільки значне підвищення якості обслуговування клієнтів та суттєву диверсифікацію цільових ринкових сегментів для бізнес-структур, але й формування у нашій державі ефективного конкурентного середовища діяльності суб'єктів фінансового ринку.

Вже сьогодні фінтех-індустрія України демонструє надзвичайно обнадійливі перспективи як щодо нарощування рівня міжнародної фінансової конкурентоспроможності нашої держави, так і нівелювання значних інституційно-функціональних вад української кредитного ринку в частині зниження процентної ставки за кредитами, підвищення швидкості та транспарентності їх отримання, а також забезпечення фінансової інклюзії українського населення.

Вирішальними детермінантами формування усталеної траєкторії конкурентного розвитку вітчизняного фінтех-бізнесу у глобальній цифровій економіці є, з одного боку, динамічний поступ у нашій державі інформаційно-комунікаційних технологій, а з другого – прискорена розбудова фінансової інфраструктури українського ринку за одночасної імплементації передового досвіду зарубіжних держав у царині попередження загроз і викликів фінансового шахрайства.

Література

1. Стойко, О. Я. (2020), Становлення та розвиток фінтех-бізнесу в Україні. *Бізнес інформ.* №2. С. 384-392.
2. Каталог фінтех-компаній України 2024. УАФІК, 2024. URL: https://drive.google.com/file/d/1YCKzK8FRm7gBTsFXbyJvQCCZ8d_d0_/view (дата звернення 02.02.2025 р.).
3. Григораш, О. В. Волошин, І. А. (2024), Перспективи розвитку Fintech в Україні та світі у 2024 році. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. Т. 29. Випуск 3 (101). С. 23-28. URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2024_29_3/6.pdf (дата звернення 06.02.2025 р.).
4. Скосирська, С. Mocash: Ринок P2P обов'язково буде рости й розвиватися. URL: <https://special.ain.ua/usaaid-mocash-ukr/> (дата звернення 03.02.2025 р.).
5. Мацелюх, Ю. В. (2022), P2P-кредитування як інноваційний інструмент розвитку кредитного ринку: зарубіжний досвід і можливості для України. *Бізнес інформ.* №9. С. 82-87.
6. NovaPay у 2024 р. наростив кількість переказів на 18%, збільшивши їх обсяг на 31%. Interfax-Україна. Інформаційне агентство. 04.02.2025, р. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1045453.html> (дата звернення 05.02.2025 р.).
7. Сучасні фінансові послуги. NovaPay сьогодні. URL: <https://novapay.ua/sogodni/> (дата звернення 08.02.2025 р.).

8. Стойко, О. Я. (2020), Перспективи розвитку фінтех- і банківського бізнесу в Україні. *Проблеми економіки*. №2 (44). С. 356-364.

9. Коновалова, Х. Smart money. Які перспективи має український fintech під час війни. Delo.ua, 20 червня 2023 р. URL: <https://delo.ua/telecom/smart-money-yaki-perspektivi-maje-ukrayinskii-fintech-pid-cas-viini-419615/> (дата звернення 08.02.2025р.).

10. Українці надають перевагу безготівковим та безконтактним розрахункам. Укрінформ, 28.08.2024 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3899761-ukrainci-nadaut-perevagu-bezgotivkovim-ta-bezkontaktnim-rozrahunkam.html> (дата звернення 10.02.2025 р.).

11. Ляхова, О.О. Юркевич, О. М. Корець, К. Р. (2023), Сучасний стан фінтех-ринку в Україні. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 79. С. 189-195.

12. Солоджук, Т. В. Щур, Р. І. Дрислюк, В. О. (2023), Ринок фінансових технологій (фінтеху) в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. Випуск 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3103/3027> (дата звернення 02.02.2025 р.).

13. 21+ млн українців користуються Дією. Дія, 30.10.2024 р. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diiei> (дата звернення 09.02.2025 р.).

14. Обушний, С. М. Арабаджи, К. В. Костікова, К. О. (2023), Фінансові технології в Україні: шлях до інновацій та стабільності. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. №1 (11). С. 59-72. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/181/148> (дата звернення 08.02.2025 р.).

References

1. Stojko, O. Ya. (2020), “Establishment and development of fintech business in Ukraine”, *Biznes inform*, vol. 2, pp. 384-392.

2. Ukrainian Association of Fintech and Innovation Companies (2024), “Catalog of fintech companies in Ukraine 2024”, available at: https://drive.google.com/file/d/1YCKzK8FRm7gBTsFXbyJvQCCZ8d_d0_/view (Accessed 2 February 2025).

3. Hryhorash, O. V. and Voloshyn, I. A. (2024), “Prospects for Fintech development in Ukraine and the world in 2024”, *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnykova*, [Online], vol. 29, no. 3 (101), pp. 23-28, available at: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2024_29_3/6.pdf (Accessed 6 February 2025).

4. Skosyrs'ka, S. (2025), “Mocash: Rynok P2P obov'iazkovo bude rosty j rozvyvatysia”, available at: <https://special.ain.ua/usaid-mocash-ukr/> (Accessed 3 February 2025).

5. Matseliukh, Yu. V. (2022), “P2P lending as an innovative tool for credit market development: foreign experience and opportunities for Ukraine”, *Biznes inform*, [Online], vol. 9, pp. 82-87.

6. Interfax-Ukraine (2024), “In 2024, NovaPay increased the number of transfers by 18%, increasing their volume by 31%”, available at: <https://interfax.com.ua/news/economic/1045453.html> (Accessed 5 February 2025).

7. NovaPay (2025), “Modern financial services”, available at: <https://novapay.ua/sogodni/> (Accessed 8 February 2025).

8. Stojko, O. Ya. (2020), “Prospects for the development of fintech and banking business in Ukraine”, *Problemy ekonomiky*, [Online], vol. 2 (44), pp. 356-364.

9. Konovalova, Kh. (2023), “Smart money. What prospects does Ukrainian fintech have during the war?”, *Delo.ua*, [Online], 20 chervnia 2023 r., available at: <https://delo.ua/telecom/smart-money-yaki-perspektivi-maje-ukrayinskii-fintech-pid-cas-viini-419615/> (Accessed 8 February 2025).

10. Ukrinform (2024), “Ukrainians prefer cashless and contactless payments”, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3899761-ukrainci-nadaut-perevagu-bezgotivkovim-ta-bezkontaktnim-rozrahunkam.html> (Accessed 10 February 2025).

11. Liakhova, O.O. Yurkevych, O. M. and Korets', K. R. (2023), “ Current state of the fintech market in Ukraine”, *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, [Online], vol. 79, pp. 189-195.

12. Solodzhuk, T. V. Schur, R. I. and Drysliuk, V. O. (2023), “Financial technology market in Ukraine: current state and development prospects”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, [Online], vol. 56, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3103/3027> (Accessed 2 February 2025).

13. Diia (2024), “21+ million Ukrainians use Diia”, available at: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diieiu> (Accessed 9 February 2025).

14. Obushnyj, S. M. Arabadzhy, K. V. and Kostikova, K. O. (2023), “Financial technologies in Ukraine: the path to innovation and stability”, *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, [Online], vol. 1 (11), pp. 59-72, available at: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/181/148> (Accessed 8 February 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.03.2025 р.